

2. inv. 198
Dowódni y Oczym... 1974.
BIBLIOT. PRASOWY.
Ілюстрована Шевченківська Бібліотека

№ 14.

Москалева Криниця.

З 1 малюнком і портретом.

165023

165023
Накладом „Канадийского Фармера“
852 MAIN STREET, WINNIPEG, CANADA

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00504824 (N)

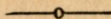
2206

2014

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 14.

Москалева Криниця.

З 1 малюнком і портретом.

165023

165023

Накладом „Канадийского Фармера.”
852 Main Street, Winnipeg, Canada.

30R.

11
127735

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 1127735

M. Webster

Москалева криниця.

(По першому рукопису.)

„Не варт, їй-Богу, жить на світі!...”
— „То йди топись!” — „А жінка, діти?”
— „Отто-ж то бачиш, не бреш!

А сядь лишень та напиши
Отсю бувальщину! то може
Інак скажете, небоже.

Пиши оттак: Було
Село...

Та, щоб не лізти на чужину,
Пиши: у нас на Україні.

А в тім селі вдова жила,
А у вдови дочка була
І син семиліток.

Добро мавши діток
У розкоші, — хвалиш Бога;

А вдові убогій
Мабуть не до його

Бо залили за шкуру сала.

Трохи не пропала:

Думала в черниці,

Або йти топить ся, —

Так жаль маленьких діток стало:

Звичайне мати, що й казать!

Та може снів ся таки й зять,

Бо вже Катруся підростала:

Чи вже їй вік продівувать,

Зносити брівоньки ні-за-що?...

Ні, дівонька вона не та!

„Таки-ж у тім селі трудящий
(Бо всюди сироти — ледащо)

У наймах виріс сирота,
Неначе батькова дитина.

То сьак, то так,
Придбав сірома грошенят,
Одежу справив, жупанину,
Та ні відсіль і ні відтіль,
На ту сирітську копійчину,
Купив садочок і хатину;
Подякував за хліб, за сіль
І за науку добрим людям,
Та до вдовівни на-впростець
Шелесть за рушниками!
Не торгувались з старостами
(Як те буває меж панами),
Не торгувавсь і пан-отець,
Усім на диво та на чудо!
За три копи звінчав у будень...

„Просохли очи у вдови.
Оттак-то, друже мій, живи, —
То й весело на сьвітї буде,
І буде варт на сьвітї жить,
Як мати-меш кого любить.
Хоч кажуть от-ще що, небоже:
„Себе люби, то й Бог поможе!”
А доведеть-ся умирать?
Здихать над грїшми? Ні, небоже!
Любов — Господня благодать!
Люби ж, мій друже, жінку, діток,
Діли з убогим заробіток,
То легше буде й зароблять!
Спочинем трохи, поговорим...
Що? ярина ще не зійшла?”

2. — „Та де та ярина взялась?!
У мене ще на жито орють.
Оттим-то й ба, що живеє
Відколи, дядьку, а не чули;
А може й чули, та забули:
Журнал дрюкують...”

1. — „Те! те! те!”
2. — „Та що ви думаєте, польський,
Або „Хазяїн” той московський?
Не та ловись! журнал „Ревю”!
Чи те „Ля-мод”, купив для Паші
Торік в Ромні...”
1. — (Нижком.) „Так от-як наші!
Не чув, як на сьвітї живу!...”
2. — „У самому тому журналі
Моя Пашета начитала,
Як Німці сїяли траву,
А потім вижали серпами!
І все написано стихами,
Та не такими, як у нас...”
1. — „Як-би ти, брате, свині пас,
За слово вибачай...”
2. — (Мов не чув.) „Гей, хлопче!
(Ходить, поєвистує, а потім співає:)
„Хлопче, молодче,
З карими очима!
На-що тобі жінка?
Камінь за плечима!”
1. — „Та годі вже тобі співать.”
2. — „Що? може хочете кінчать?
А я, признать ся, думав тее...”
1. — „А я так думаю инеє,
Що випемо, та поснемо,
А там і ладу не дамо;
Сїдай лиш, та пиши, небоже,
Та кончимо, як Бог поможе!”

(II).

„Одружились небожата,
Дивувались люде:
Як-то вони, ті сироти,
Жить на сьвітї будуть?
Минає рік, минув другий,

Знову дивувались:
Де в тих сиріт безталанних
Добро тее бралось?
І в коморі, і на дворі,
На току й на ниві,
І діточки, як квіточки,
Йі самі чорнобриві:
У жупанах похожають,
Старців закликають
На обіди, а багаті —
То й так не минають.
Не минали себелюби,
Та все жалкували,
Що сироти таким добром
Старців годували:
„Коли гние, то спродали б:
Адже-ж у їх діти!...”
Ось слухай же, що то роблять
Заздрощі на сьвітї
І ненатля голодная!
Ходили, ходили,
Поки в-ночі, жалкуюючи,
Хату запалили.

Нехай би вже були непевні
Які вельможі просьвіщенні:
То і не жаль було б; чи так?
А то сірісінький сіряк
Оттак лютує! — Тяжко, брате,
Людей на старість розпізнати,
А ще гірше — з-за молоду
Гадину кохати.
Очарує зміїними
Карими очима...
А пек тобі! забув, дурню,
Що смерть за плечима?

„До стебла все погоріло,
І діти згоріли,
А сусіди, і багаті
І вбогі, раділи.
Багатії, бач, раділи,
Що багатчі стали,

А вбогії тому раді,
Що з ними зрівнялись!
Посходились жалкувати,
Жалю завдавати,
„Шкода, шкода! як-би знатьтя,
Копійчину б дбати,
То все б таки воно не так...
А що пак, Максиме?
(Бо його Максимом звали)
Попродай скотину,
Та ходи до мене в найми:
Що буде, те й буде!
Будем знов чумакувати,
Поки вийдем в люди,
А там знову...” Подякував
Максим за пораду.
— „Побачу ще, як там буде;
Коли не дам ради,
То тогді вже певне треба
Йти в найми знову.
Де то моя Катерина,
Моя чорноброва?!...
Вона мене все радила,
І тепер порадить...”
Та остання ся рада
На віки завадить.
Воли твої і корови
Разом поздихали,
А Катруся з москалями
Десь помандрувала.”

(III.)

„Тепер оттак пиши, небоже:
Максим подумав, пожурился,
А потім Богу помолив ся,
Промовив двічі: „Боже, Боже!”
Та й більш нічого.

Од цариці
Прийшов указ лоби голить.
„Не дав вдовиці утопить ся,
Не дам же й з торбою ходить!”

Сказав Максим, і ґрунт покинув,
Бо вдовиного, бачиш, сина
В прийом громада повезла.
Такі то темнії діла
Творять ся нишком на сїм сьвітї!
А вас, письменних, треба б бити,
Щоб не кричали: „ах, ах, ах!
Не варт, не варт на сьвітї жити!”
А чом пак темні не кричать?...”

2. — „Хиба-ж живуть вони і знають,
Як ви сказали, благодать,
Любов?...”

1. — „Що, що? не дочуваю!...”

2. — „Вони, кажу вам, прозябають,
Або, по вашому, ростуть,
Як та капуста на городї.”

1. — „Оттак, по вашому; ну, годї-ж!
Нехай собі і не живуть...
А все, скажу таки: як хочеш,
А ви їм жить не даєте,
Бо ви для себе живете.
Заплющивши письменні очи.”

2. — „Отже як будем так писать,
То ми й до вечера не кончим.
Ну, де той безталанний зять?”

1. — „Вернувсь вдовиченко до дому,
А зять пішов у москалі;
Не жаль було його нікому,
Та ще й сьміялись у селї!
Отже, далебі, не знаю,

Чи вона верталась,
Катерина, до матери,
Чи такі пропала?
Була чутка, що стрижену
В Уманї водили
По улицях: украла щось, —
Потім утопилась.
Та все-то те, — знаєш, люде
Втоплять і задушать;

А може то така правда,
Як на вербі груші.
Знаю тільки, що про неї
І пісню проклали.
Я чув тогді, на досвітках
Дівчата співали:
„Шелесть, шелесть по дубині,
Шапки хлопці погубили;
Тільки наймит не згубив,
Удовівну полюбив...”
Соромітна... нехай їй лихо!

(IV.)

„Минали літа тихо-тихо
(Оттак пиши), і за гріхи
Зарались Господом Ляхи,
І пугав Пугач над Уралом.
Пііти в одах вихваляли
Войну й царицю, — тільки ми
Сиділи нишком, слава Богу!

Після великої зими
Вернув ся і Максим безногий:
В поході, каже, загубив,
Та срібний хрестик заробив.
Чого він придибав? нема в його хати,
Ні сестри, ні брата, нікого нема.
Чого-ж він приплентавсь? а хто його зна!
Чи чув ти, що кажуть: легше умирати
Хоть на пожарині в своїй стороні,
Ніж в чужій в палатах! Чи чув ти? ба ні!”

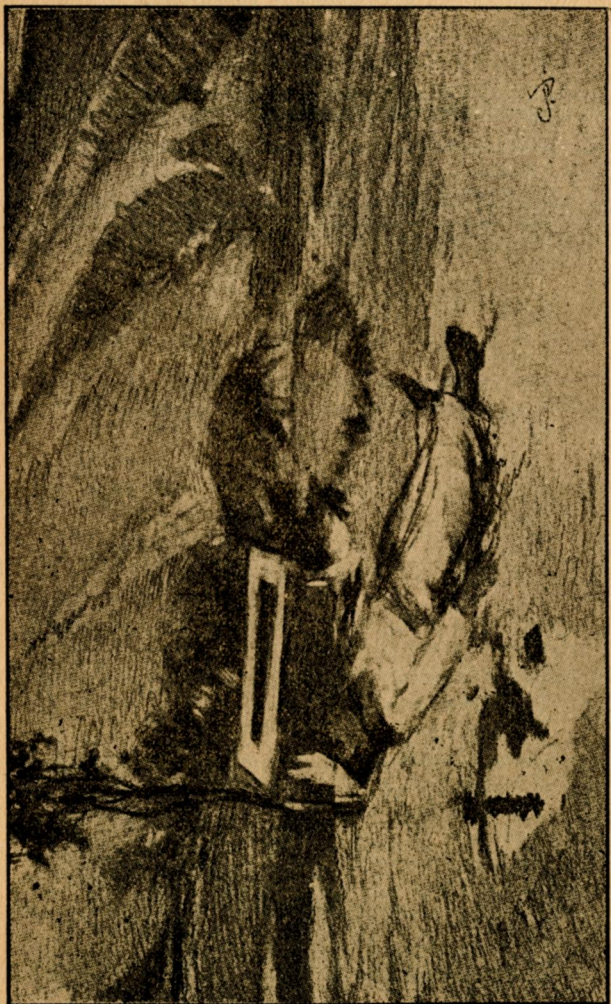
2. — „Ей, дядечку! швидче будемо писати,
Бо хочеться спати і вам, і мені.”

1. — „Зажурились москаль каліка:
Де йому подітись?
Вдовиченко в пікінерах,
Вдова на тім сьвіті!
До кого-ж він прихилить ся?
Де перезимує?”

Уже осінь; незабаром
Зима залютує.
Нема йому в сьвіті долі:
Полинула в поле...
Попросив ся зимувати
До дяка у школу,
Бо таки й письма, спасибі,
Москалі навчили.
І в косі був, бо й москалі
Тогді, бач, носили
Сиві коси з кучерями
Усі до одного —
І борошном посипали,
Бог їх зна, длячого?
Максим таки, як письменний,
Було помагає
І на клирасі дякові,
І псалтир читає
Над покойними, й хавтури
З школярами носить,
А в Пилипівку сїрома
Христа-ради просить.

„Нічого, знай своє пиши,
Та перед людьми не бреш! —
Хоч-би тобі лихе слово
Почув хто од його!
І талан і безталанья —
Все, каже, од Бога.
Ані охне, ні заплаче,
Неначе дитина.
І собаки не кусали
Москаля Максима.
А в неділю або в сьвято.
Мов причепурить ся,
Шкандибає на вдовину
Пустку подивить ся.
Сяде собі у садочку,
І вдову згадає,
І за її грішну душу
Псалтир прочитає.
Катерину „о здорові“

Москва вже неживого
Найшли в балці діти

Тихенько помяне,
Утре сльози: „все од Бога!”
Й веселенький стане.
А в Петрівку і в Спасівку
Не спочине в школі,
Бере заступ і лопату,
Шкандибає в поле.
І край шляху, при долині —
Отже не вгадаєш,
Що каліка виробляє?
Криницю копає!
Та й викопав. На те літо
Криницю сьвятили —
На самого Маковія,
І дуб посадили
На прикмету проїзжачим;
А на друге літо
Москаля вже неживого
Найшли в балці діти
Коло самої криниці:
Вийшов подивить ся
Остатній раз сіромаха
На свою криницю.

„Громадою при долині
Його поховали,
І долину і криницю
На память назвали
Москалевою. На Спаса,
Або Маковія
І досі там воду сьвятять,
І дуб зеленіє.
Хто йде, їде, не минають
Зеленого дуба:
В хлѳодочку посідають
Та тихо, та любо,
Пючи воду погожую,
Згадують Максима...

Оттак живіть, недоуки!
То й жить не остине.”

1847.

Орська кріпость.

МОСКАЛЕВА КРИНИЦЯ.

(Я. Г. Кухаренкові на память 7. цвітня 1857. р.)

Не на Україні, а далеко,
Аж за Уралом, за Елеком,
Старий недобиток варнак
Мені розказував оттак
Про сю криницю москалеву;
А я, сумуючи, списав,
Та ритму нищечком додав,
Та невеличку і дешеву
(Звичайне, крадене!) зобгав
Тобі поему на спомини,
Мій друже щирий, мій єдиний!

I.

Після Великої зими,
За Катерини за цариці,
Москаль ту викопав криницю;
А як він викопав, то ми
Отсе й розкажемо в пригоді,
А ви записуйте! Не шкодить
Такую річ і записать,
Бо се не казка, а билиця,
Або бувальщина, сказать.

Оттак пишть: була криниця...
Ні, не криниця, а село —
Пишть! — давно колись було
Межи садами, при долині,
Таки у нас, на Україні,
Було те божеє село.
В селі тому вдова жила,
А у вдови дочка росла
І син малоліток.
Добре мати діток
Багатому: хвалить Бога
В розкошах; а вбогій
Вдові не до того
(Бо залили за шкуру сала,

Трохи не пропала) —
Думала іти в черниці,
Або утопить ся.

Так жаль маленьких діток стало
(Звичайне, мати! що й казать!),
Та може ждав ся таки й зять,
Бо вже Катруся підростала
(Катрусею вдовівна звалась) —
Чи вік же їй продівувать,
Зносити брівоньки ні-за-що?
Хиба за те, що сирота?
А красота-то, красота!
Мій Боже милий! А трудяще,
А чепурне, та роботяще,
Та тихе. Бач, і сирота,
А всім була на-вдивовижу.
Бувало, вигляне із хижі,
Як тая квіточка з роси,
Як тее сонечко з-за хмари:
Весь похолону, неживий
Стою, бувало...

Ані кара,
Ані муки, ні кайдани,
Ніже літа, сину,
Тії сили не втомили.
Оттак і загину,
Так і згину. Бо диви ся:
Смерти сподіваюсь,
А ридаю, мов дитина,
Як я нагадаю
Катерину. Слухай, сину,
Мій друже єдиний!
Слухай добре, та записуй,
Та на Україні,
Як Бог тебе допроводить,
То розкажи, сину,
Що ти бачив діявола
Своїми очима!...

II.

Так, бачиш, дівонька отта
Росла собі; і роботящий

(Бо всюди сироти — ледащо)
У наймах виріс сирота,
Неначе батькова дитина.
Отто-ж той самий сиротина
У наймах, сяк собі то так,
Придбав сірома грошенят,
Одежу справив, жупанину,
Та ні відсіль і ні відтіль
Купив садочок і хатину;
Подякував за хліб, за сіль
І за науку добрим людям,
Та до вдовівни на-впростець
Шелесть за рушниками.
Не торгувались з старостами,
Як те бува з багатирями.
Не торгувавсь і пан-отець
(На диво людям та на чудо!) :
За три копи звінчав у будень,
Без пихи, так, як довелось...
Оттут-то, голубе мій сизий,
Оттут-то й лихо почалось.

III.

Уже, либонь після Покрови,
Вертав ся з Дону я, та знову
(Бо я вже двічі посилав
До дівчини за рушниками)
Послать і в-третє міркував, —
Та з чумаками, та з волами
Як-раз в неділю на весільє
До удовівни причвалав.
Пропало, все добро пропало,
Ані щітинки не зосталось!...
Пропав і я, та не в шинку,
А на „кобилі”... На віку
Всі люде бачать лихо, сину;
Але такого, мій єдиний,
Такого лютого ніхто,
Ніхто і з-далека не бачив,
Як я, лукавий! А тим часом
Просохли очи у вдови;
Неначе в Бога за дверима,

У зятя та в сина
Стара собі спочиває,
А на Катерину,
На дитя своє єдине,
Тільки поглядає.
А я в шинку з п'яницями
Душу пропиваю, —
Та й пропив! Запродав душу,
І душу і тіло:
Тіло катові, а душу...
О Боже мій милий!
Хотіло ся б жить на світі,
Та ба! треба вчитись,
Ще з-малечку треба вчитись,
Як на світі жити,
А то бити-муть, та й дуже!...
Не знаю, мій друже,
Чи сатана лихо коїв,
Чи я занедужав,
Чи то мене злая доля
Привела до того!
Таки й досі ще не знаю,
Не знаю нічого;
Знаю тільки, що тверезий
(Бо вже ані вина,
Нї меди, нї оковита
Не пили ся, сину!)...
Оттаке-то сподіялось!
Вмер батько і мати,
Чужі люде поховали,
А я, мов проклятий
Той Іуда, одринутий
І людьми і Богом,
Тиняю ся, ховаю ся, —
І дійшло до того,
Що я, в-ночі підкравши ся,
Максимову хату
(Бо його Максимом звали,
Вдовиного зятя)
Запалив! Згоріла хата,
А душа проклята
Не згоріла; моя душа,

Мій друже, мій брате,
Не згоріла, а осталась,
Тліє, й досі тліє.
І коли вона зотліє,
Коли одпочине?
Сьвятий знає...

IV.

З переляку
Вмерла Катерина;
А Максим на пожарище
Та на попелище
Подивив ся: нема ради!
Тільки вітер свище
У димарі та в комині...
Що тут в сьвіті діять?
І що тепер йому почати?
Подумавши, перехрестивсь
Та й знов пішов у наймити
Голодні злидні годувати.
Вдова осталась не сама,
А з сином парубком; женити
Його збиралась в осени.
Аж гульк! од матушки-цариці,
Таки із самої столиці,
Прийшов указ — лоби голити;
Се в перший раз такий указ
Прийшов з Московщини до нас,
Бо на Україні в нас бувало
У козаки охочі йшли,
А в пікинери вербували,
Та теж охочих. На селі
Зібрала ся громада радить,
Кого голить у москалі.

Порадили громадою,
Та сучого сина,
Вдовиченка ледащицю,
Забили в скрепицю,
Та й повезли до прийому.
Он-яке творить ся

На сїм сьвітї, яка правда
У людей, мій сину!...
Така й досї, я думаю,
В нас на Україні;
Та другої і не буде
В невольниках-людях.

V.

„Нї вже,” каже, „добрі люде,
Не так воно буде,
Оттак хиба!” Максим каже:
„Які з мене люде
У наймитах! Іду служить:
Нехай,” каже, „вдовин син
Та не стане під аршин,
А я стану.”

Із прийому
Вернув ся до дому,
До матери вдовиченко;
А Максим з прийому
Пішов собі у Москалі,
Помолившись Богу.
Менї полегшало, — а з чого,
З чого полегшало менї?
З того, що ворога не стало...
Якого-ж ворога, мій Боже!
Моя пекельная душа
Кого бояла ся? Максима!
Нї, не Максима, а когось,
Когось бояла ся проклята:
Люциперовї служила
Та його й страшилась!

VI.

Через год отто, й велика
Зима наступила;
До зеленої неділі
В байраках білили
Сніги білі, — тогді-ж отто

І Очаков брали
Москалі, а Запороже
Перше зруйнували.
Розбрело ся товариство...
А що то за люде
Були тії Запорожці!
Не було й не буде
Таких людей!

Під Очаков

Погнали й Максима;
Там-то його скалічено,
Та й на Україну
Повернено з одставкою.
Бачиш, праву ногу,
Чи то ліву, підстрелено.
Мені не до того
Було тогді: знову люта
Гадина впила ся
В саме серце, кругом його
Тричи обвила ся,
Як той Ирод. Що тут робить?
Не дам собі ради;
А Максимові кривому
Нічого не вадить:
Шкандибає на милиці,
І гадки не має;
А в неділеньку съвятую
Мундир надіває,
І медаль і хрест причепить,
І заплете косу
Та ще й борошном посипле...
(Я не знаю й досі,
На-що воно москалі ті
Коси заплітали,
Мов дівчата, та съвятее
Борошно псували?
На іграшку, я думаю,
Так собі, аби-то!)
Отто-ж було, мов генерал,
Максим сановито
Прибереть-ся у неділю,

Та й пошкандибає
У храм божий; на криласі
Стане та й співає
З дяком таки, а то возьме
Та ще й прочитає
Апостола серед церкви
(Вивчив ся читати
У москалях). Непевний був
Максим оттой, брате,
А трудящий, роботящий,
Та тихий до того,
Та ласкавий. Було тобі
Ніже а нікого
Не зачепить ніже ділом,
Ніже яким словом.
„І талан і безталаньне —
Все”, каже, „од Бога,
Вседержителя сьвятого,
А більш ні од кого.”
Преблагий був муж на сьвітї
Максим оттой, сину;
А я, а я — не вимовлю,
Моя ти дитино! —
Я... вбив його!... Пострівай лиш,
Трохи одпочину,
Та тогді...

VII.

Так ти кажеш,
Що бачив криницю
Москалеву? що ще й досі
Беруть з неї воду?
І хрест, кажеш, коло шляху
І досі Господній
Стоїть собі на роздольї...
А не розказали
Тобі люде там нічого?
Вже повимирали
Тії люде, мої сьвідки,
Праведнії люде;

А я й досі караю ся,
І каратись буду
Й на тім сьвіті...

Ось послухай,
Доводить до чого
Сатана той душу нашу:
Як не схаменеть-ся
Та до Бога не вернеть-ся,
То так і ввіпеть-ся
Пазурами в саме серце...
Ось слухай же, сину,
Про Максима праведного!
Було не спочине
Ніколи він, а в неділю,
Або в яке сьвято,
Бере сьвятий псалтир в руки
Та й іде читати
У садочок (у садочку
Там, у холодочку,
Катерину поховали)...
Отто-ж у садочку
За упокой душі її
Псалтир прочитає;
Потім собі тихисенько,
Тихо заспіває
„Со сьвятими”, та й заплаче,
А потім помяне
„О здорові” тещу з сином, —
І веселий стане.
„Все од Бога,” скаже собі:
„Треба вік дожити!”
Оттакий-то муж праведний
Був він на сім сьвіті.
А у будень, то він тобі
Не посидить в хаті,
Все нишпорить по надвірю.
„Треба работати!”
Було скаже по-московськи:
„А то, лежати в хаті,
Ще опухнеш.” Та взяв якось
Заступ і лопату,

Та й пішов собі у поле
Криницю копати.
„Нехай,” каже, „колись люде
Будуть воду пити,
Та за мою грішну душу
Господа молити.”
Вийшов в поле, геть од шляху
У балку спустив ся,
Та й викопав при долині
Глибоку криницю
(Не сам один: толокою
Йому помагали
Йі добрі люде приходили
Криницю копати).
І виложив цямриною,
І над шляхом в полі
Височезний хрест поставив:
Зо всього роздолья
Широкого було видно;
Се, бачиш, длятого,
Щоб знать було, що криниця
Єсть коло дороги,
Щоб заходили з криниці
Люде воду пити,
Та за того, що викопав,
Богу помолитись.

VIII.

А тепер уже — он бачиш,
Доходить до чого?
Що я стратить наміряюсь
Максима сьвятого...
Оттаке-то! А за віщо?
За те, за що Каїн
Убив брата праведного
У світлому раї.
Чи то було у неділю,
Чи в якеє сьвято
(Слухай, сину, як навчає
Сатана проклятий!):
„Ходім,” кажу, „Уласович,

На твою криницю
Подивитись!" — „Добре," каже:
„Ходімо напитись
Води з неї погожої."
Та й пішли обое,
І відерце і віжечки
Понесли з собою.
От приходим до криниці —
Я перш подивився,
Чи глибока. „Власовичу!"
Кажу: „потрудися
Води достать, я не вмю."
Він і нахилився,
Опускаючи відерце;
А я... я за ноги
Вхопив його, та й укинув
Максима сьвятого
У криницю...

Оттаке-то
Сотворив я, сину!
Такого ще не творилось
В нас на Україні,
Та й ніколи на створить ся
На всім сьвітї, брате!
Всюди люде, а я один —
Діявол проклятий!...

IX.

Через тиждень вже витягли
Максима з криниці,
Та у балці й поховали;
Чималу капицю
Поставили громадою,
А його криницю
Москалевою назвали...

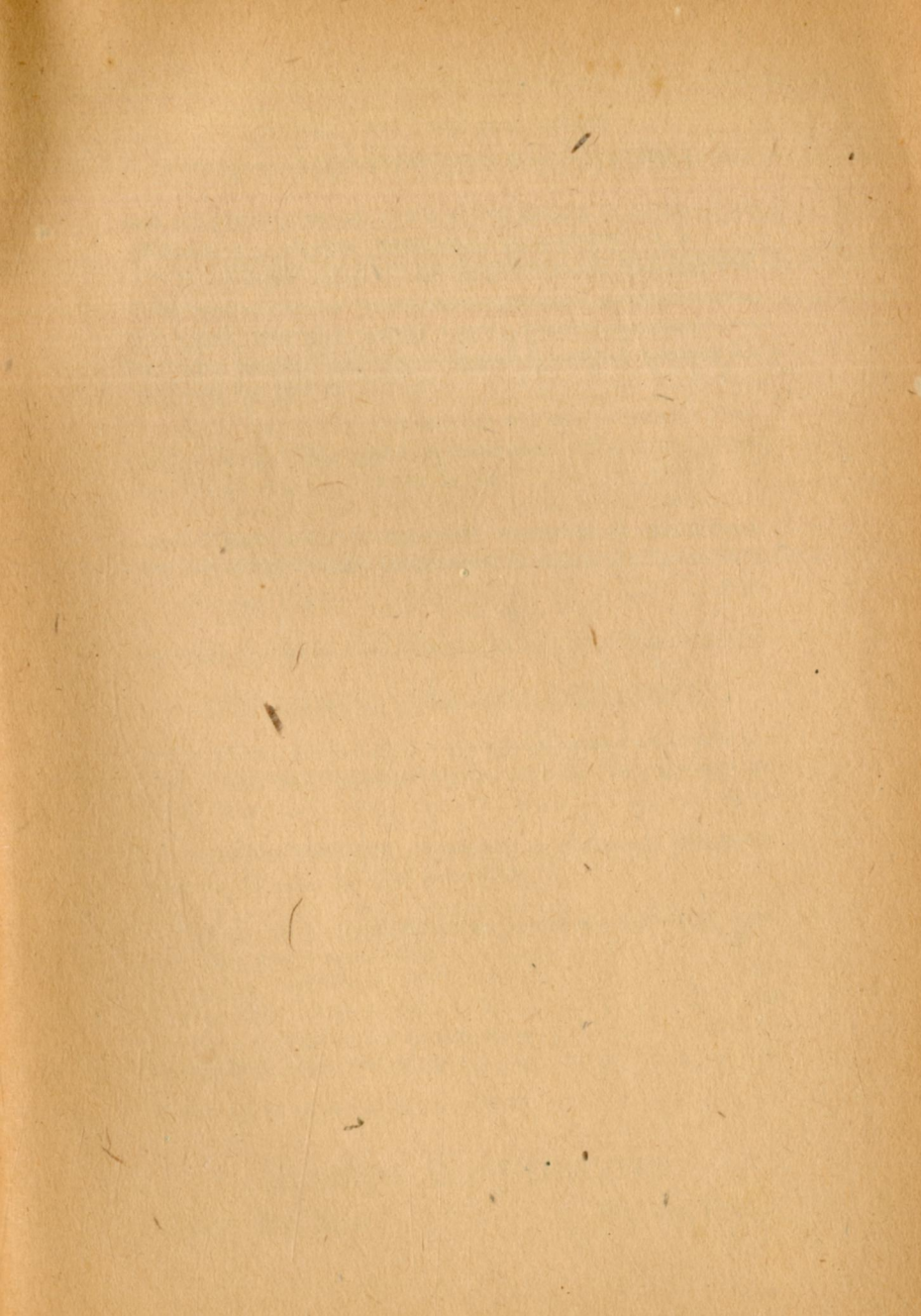
От тобі й билиця
Про криницю москалеву,
Страшная билиця.

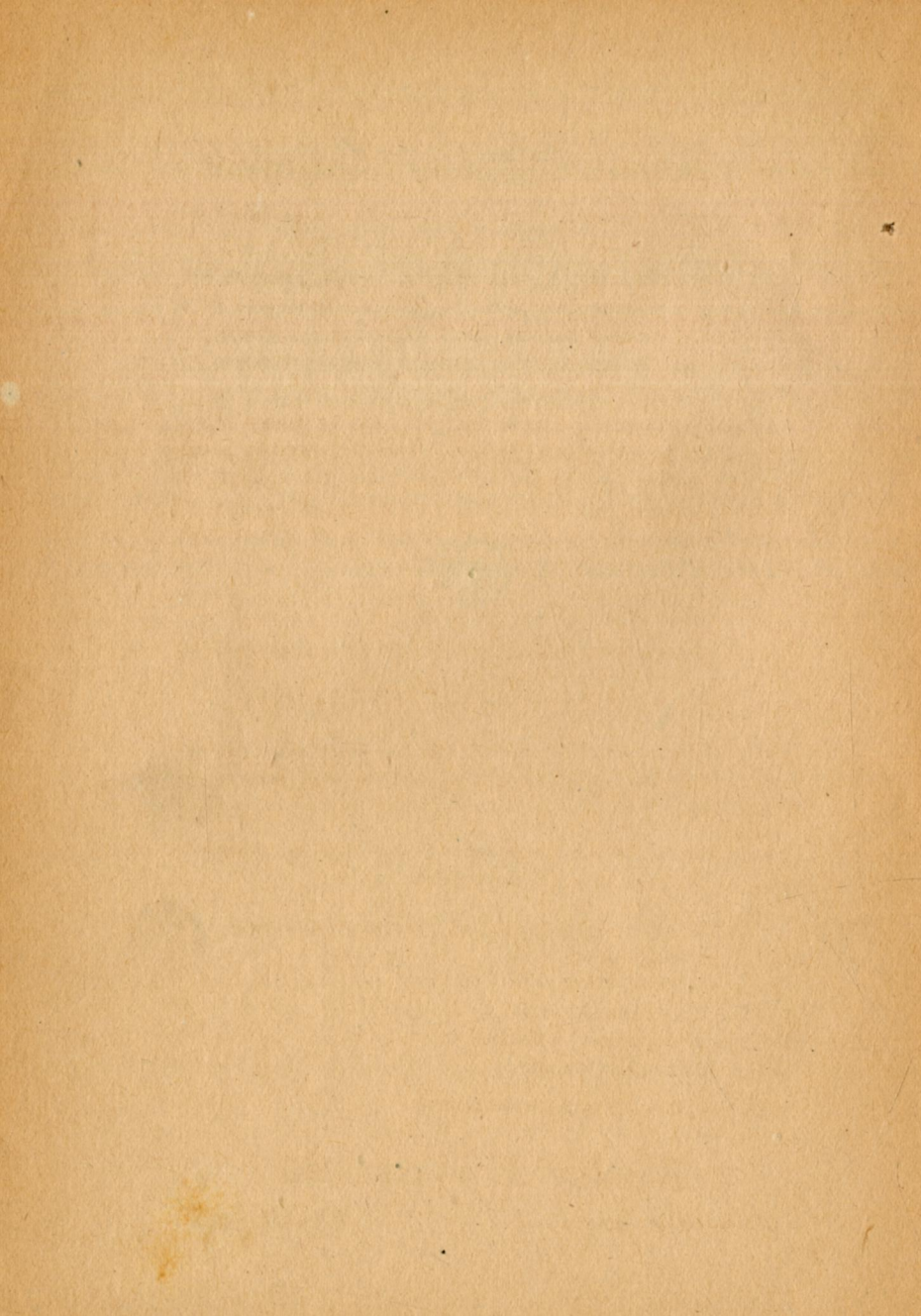
А я.. пішов у гайдамаки
Та на Сібірі й опинивсь
(Бо тут Сібір була колись),
І пропадаю, мов собака,
Мов той Іуда... Помолись
За мене Богу, мій ти сину,
На тій преславній Україні,
На тій веселій стороні —
Чи не полегшає мені?...

Новопетровський форт, 16. V. 1857

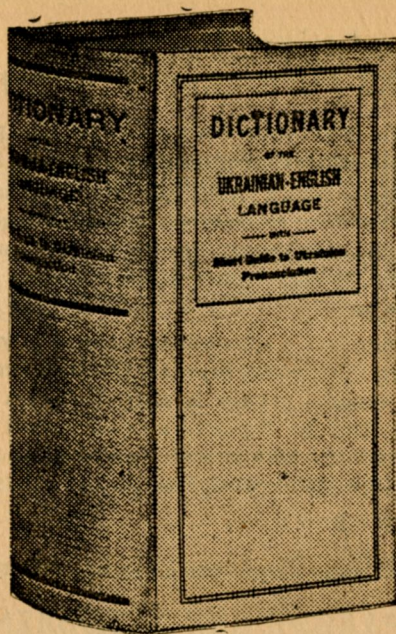

ПЕРШИЙ І ОДИНОКИЙ ТОГО РОДА
**УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
СЛОВАРЕЦЬ**

це обнімає 1600 сторін друку, з повною граматику, азбукою друкованою і писаною, — і, — що найважливіше, — 3 вимовою англійських слів.

Се є перше таке видане в українській мові.

Словарець сей є конечно потрібний для кожного Українця. Видавництво не жаліло висплати суму греша на те, щоби словар відповідав вимогам нашої суспільности. Щоби скоро знайти потрібне слово, на те є поазбучний режістер так в українській як і англійській часті. Ціна його є \$2.00

Пишіть по каталог книжок і музичних інструментів:

Ruska Knyharnia
848-850 Main St.   Winnipeg, Man.

Образи народні.

Нераз вже були на Україні образи українські і картини, але не було ще таких, які власне тепер можна набути

В РУСЬКІЙ КНИГАРНІ.

Гляньмо наперед на образи!

Се два прекрасні, великі образи: ПЕРШИЙ — се славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка:

ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЄВА;

а ДРУГИЙ — се славний малюнок українського артиста-маляра п. Красіцького:

За тими обома образами великий попит був не лише в старім краю, але і в Канаді, і в Америці, одначе тепер з причини війни тяжко їх спровадити зі старого краю. Та удало ся українському Бюрови в першій американській фірмі в Нью Йорку вионати пречудні репродукції тих образів у такій великості як були в старім краю на найліпшім, тривкім, картоновім папері. Репродукції виконано так званім »світло-друком«, що виглядають наче оригінали.

ВЕЛИЧИНА ОБРАЗІВ ТАКА: високі на 28 цалів, а довгі на 22 цалі.

ЦІНА (ВЖЕ З ПЕРЕСИЛКОЮ) ЗА ОДИН ОБРАЗ \$1.50;
ЗА ДВА ОБРАЗИ \$2.50.

Сї образи можуть бути прикрасою галь і приватних кімнат. Надають ся навіть до прикрас галь підчас концертів і свят Шевченківських.

Тарас Шевченко	50ц.
Іван Франко	50ц.
Богдан Хмельницький	50ц.
Іван Котляревський	50ц.
Михайло Павлик	50ц.
Михайло Павлик	50ц.
Найбільші Сини України	25ц.
Мирослав Січинський	25ц.

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

Про полові справи.

Книжочка лікарська котру кожний повинен перелчитати і научити ся дечого пожиточного для свого житя. — Ся книжка кождому придатна. — Ціна..... 30ц

Порадник Лікарський. — Ціна..... 20ц

З Житя Первісного Чоловіка і Сучасних Динунів. — В. Лупкевич. — Переклала Олена Охримович-Залізнякава. — З 23 рисунками в текстї.

Вже сам заголовок книжки каже сподівати ся, що говорить ся там про дуже цікаві річи, бо і хтож не цікавий знати, як жили наші прародичі або й теперішні дикі люди, про яких такі дава кожний чує ще в дитинстві. Книжочка поділена на тридцять розділів, а в кождім з них говорить ся про якусь иншу сторону житя наших поселенців або теперішних дикунів. До кождого розділу додано кілька образків, які поясняють ще ліпше то, що написано. — Ціна 25ц

Житє. — Написав Гнат Хоткевич.

Книжочка не велика, написана однак дуже цікаво і легко. — Що таке житє? Питанє легке а так трудно на него відповісти. А прецінь нема місця на землі, де би не було віякого житя. Чи підете на далеку північ, в царство вічних снігів та ледів, чи до вгорілих під сонцем пустинь полудня, де на тисячі миль нема каплі води, чи підіймете ся на високі, найвисші на землі гори, чи спустите ся на яку тільки можливо глибину — всюда знайдете житє. — Питанє: що таке житє? — Ціна..... 15ц

Поміж Землею а Небом. — Написав Микола Чайковський.

Автор приступно розвідує про найважнійший здобуток людського розуму, про завойоване людиною воздуха. На вступі дає загальні відносини про літанє взагалі: длячого одні сотворіня літають а другі ні, про воздух і воздушні тіла, як літають птиці, різні роди приладів до літаня. В кінци говорить про балйони і літаки себто машини до літаня. Численні ілюстрації улекнуть врозуміне прочитаного. — Ціна..... 10ц

Важнійші Права Канади. — Зібрані для українських фармерів і робітників. — Ціна..... 35ц

RUSKA KNYHARNIA

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

11. [Faint text]
 12. [Faint text]
 13. [Faint text]
 14. [Faint text]
 15. [Faint text]
 16. [Faint text]
 17. [Faint text]
 18. [Faint text]
 19. [Faint text]
 20. [Faint text]
 21. [Faint text]
 22. [Faint text]
 23. [Faint text]
 24. [Faint text]
 25. [Faint text]
 26. [Faint text]
 27. [Faint text]
 28. [Faint text]
 29. [Faint text]
 30. [Faint text]
 31. [Faint text]
 32. [Faint text]
 33. [Faint text]
 34. [Faint text]
 35. [Faint text]
 36. [Faint text]
 37. [Faint text]
 38. [Faint text]
 39. [Faint text]
 40. [Faint text]
 41. [Faint text]
 42. [Faint text]
 43. [Faint text]
 44. [Faint text]
 45. [Faint text]
 46. [Faint text]
 47. [Faint text]
 48. [Faint text]
 49. [Faint text]
 50. [Faint text]

Ілюстрована Шевч

II
И 127.735

1. Причинна. З 2 малюнками і портретом.

Катерина. З 3 малюнками і портретом.

Тополя. З 1 малюнком і портретом.

Гайдамаки. З 15 малюнками і портретом.

Черниця Маряна. З 1 малюнком і портретом.

6. Утоплена. З 1 малюнком і портретом.

7. Гамалія. З 1 малюнком і портретом.

8. Сова. З 1 малюнком і портретом.

9. Єретики або Іван Гус. З 1 малюнком і портр.

10. Невольник. З 2 малюнками і портретом.

11. Наймичка. З 2 малюнками і портретом.

12. Відьма. З 1 малюнком і портретом.

13. Княжна. З 1 малюнком і портретом.

15. Варнак. З 1 малюнком і портретом.

16. Титарівна. З 1 малюнком і портретом.

17. Марина. З 1 малюнком і портретом.

18. Сотник. З 1 малюнком і портретом.

19. Петрусь. З 1 малюнком і портретом.

20. Тарасова ніч. — Іван Підкова. — Перебендя. З 2 малюнк. і портрет.

21. Русалка. — Як би тобі довело ся. З 2 малюнками і портретом.

22. Назар Стодоля. З 2 малюнками і портретом.

23. Збірник дрібних віршів. З 7 малюнками і портр.

24. Збірник дрібних віршів про Україну та козацтво. З 4 малюнками і портретом.

За всі разом..... \$1.50.

Кожий свідомий Українець повинен знати
ІСТОРІЮ СВОГО КРАЮ.

Видавництво «Канад. Фармера» в порозумінню з Руською Книгарнею у Віннішегу передрукувало старогравне видане Проф. М. Грушевського

ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

в комплекті. Історія є популярна і зрозуміла для кожного. В старім краю випродано два видання, тепер вже час щоби по 4-ох літах появил ся третій наклад. Є се величезна книга, має 516 сторін, 416 образків. — Ціна \$3.00.

Замовлення висилайте на адресу:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека

№ 14.

Москалева Криниця.

З 1 малюнком і портретом

165023

Накладом „Канадийского Фармера“

852 MAIN STREET,

WINNIPEG, CANADA